

Sygn. akt I C 1459/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Aneta Fiałkowska – Sobczyk

Protokolant: Aneta Łokaj

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa G. P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą we W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą we W. na rzecz powoda G. P. kwotę 175 150,10 zł (sto siedemdziesiąt pięć tysięcy sto pięćdziesiąt zł i dziesięć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty;

II. w pozostałej części powództwo oddala;

III. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą we W. na rzecz powoda G. P. kwotę 12 631 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na oryginale właściwy podpis.

sygn. akt I C 1459/13

UZASADNIENIE

Powód G. P. w pozwie z dnia 2 września 2011 r. wniósł o ustalenie, że strona pozwana (...) S.A. z siedzibą we W. sprzedała mu rolniczą przyczepę (...) za cenę 20 681,23 zł brutto, bronę talerzową (...) z siewnikiem do poplonów (...) za cenę 55 149,93 brutto (45 204,86 zł netto), deszczownię szpulową (...) za cenę 26 885,59 zł brutto oraz konsolę deszczującą (...) za cenę 7 583,12 zł brutto.

Powód wniósł również o ustalenie, iż zobowiązanie powoda w stosunku do pozwanej z tytułu umowy pożyczki nr (...) zawartej w dniu 15 listopada 2010 r. wynosi na dzień wytoczenia niniejszego powództwa równowartość w złotych polskich kwoty 12 950,92 CHF (franków szwajcarskich), a zobowiązanie powoda w stosunku do pozwanej z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 15 listopada 2010 r. wynosi na dzień wytoczenia niniejszego powództwa równowartość w złotych polskich kwoty 2 345,88 CHF.

Jednocześnie wniósł o ustalenie, że powód jest zobowiązany do zapłaty ww. kwot z umów pożyczki w ratach i terminach określonych w pozwie.

W uzasadnieniu powód wskazał, że strony procesu zawarły w dniu 8 stycznia 2008 r. umowę leasingu operacyjnego, której przedmiotem był wyżej opisany sprzęt rolniczy. Powód (leasingobiorca) był zainteresowany skorzystaniem z dotacji na zakup sprzętu rolniczego udzielanej przez (...). W związku z tym, jeszcze przed zawarciem umowy strony ustaliły, że w razie przyznania dotacji, możliwe będzie przedterminowe rozwiązanie umowy leasingu połączone ze

sprzedażą sprzętu rolniczego powodowi. Sprzedaż miała zostać sfinansowana z pożyczki udzielonej powodowi przez stronę pozwaną. Strony porozumiały się w ten sposób, dlatego że dotacja z (...) przysługuje jedynie właścicielowi sprzętu a nie osobie korzystającej z niego na podstawie innego tytułu prawnego (np. najmu czy leasingu).

Strony ustaliły, iż cena sprzedaży sprzętu rolniczego stanowić będzie równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień rozwiązania umowy. Jednocześnie powód miał podpisać z pozwaną spółką umowę pożyczki na kwotę stanowiącą równowartość ustalonej w ten sposób ceny sprzedaży. Ponadto strony ustaliły dalsze wymogi transakcji, min. ustanowienie przez powoda stosownych zabezpieczeń.

W związku z otrzymaniem dotacji strony zaczęły w 2010 r. prowadzić negocjacje mające na celu przedterminowe zakończenie umowy leasingu. Zgodnie z poczynionymi w trakcie rokowań ustaleniami zamiana podstawy finansowania zakupu sprzętu rolniczego z leasingu na pożyczkę miała spowodować wyłącznie nieznaczną zmianę wysokości zobowiązań miesięcznych powoda. Powód miał przy tym ponieść koszty operacyjne, tj. koszty rejestracji pojazdu, ubezpieczenia, ustanowienia zabezpieczeń.

W dniu 15 listopada 2010 r. powód spotkał się z pracownikiem pozwanej spółki, K. K. (1) i podpisał przedstawione mu dwie umowy sprzedaży oraz dwie umowy pożyczki (nr (...)) – dotyczące sprzętu będącego do tej pory przedmiotem leasingu. Podczas spotkania K. K. (1) zapewnił go, że przedłożone mu do podpisu dokumenty zostały przygotowane zgodnie z dotychczasowymi ustaleniami. Samo spotkanie trwało kilkanaście minut, a powód nie miał w tym czasie możliwości zapoznania się z obszerną treścią dokumentów, nie mówiąc o ich szczegółowej analizie. Przedstawione powodowi dokumenty nie były podpisane przez stronę pozwaną – K. K. (1) miał je zabrać i przekazać umocowanym do tego reprezentantom spółki. Po upływie kilkunastu dni powód otrzymał drogą pocztową wszystkie dokumenty podpisane również przez reprezentantów pozwanej.

W ocenie powoda w treści otrzymanych dokumentów pozwana spółka określiła w sposób niezgodny z umową leasingu cenę sprzedaży wszystkich przedmiotu leasingu, znacznie ją zawyżając. Analogiczne zarzuty powód sformułował w odniesieniu do sposobu obliczania przez pozwaną wysokości pożyczki (w umowie nr (...)). Na tę okoliczność powód przedstawił szczegółowe wyliczenia nawiązujące w szczególności do wartości netto przedmiotu leasingu, wysokości i ilości rat leasingowych, a także postanowień umownych łączących uprzednio strony oraz do treści ogólnych warunków umów, którymi posługiwała się pozwana.

Powód wskazał, że w treści jednego z podpisanych przez niego w dniu 15 listopada 2010 r. dokumentów (§ 2 ust. 4 porozumienia nr (...)) znajduje się zapis mówiący, że pozwana spółka zobowiązuje się sprzedać przedmiot leasingu na rzecz powoda za kwotę 237 813,89 zł netto. Cena ta w istocie – zgodnie z rzeczywistym porozumieniem stron – powinna wynosić 90 409,73 zł netto. Powód nigdy nie zobowiązywał się do zapłaty wyższej kwoty. Powołał się przy tym powód w szczególności na reguły wykładni oświadczenia woli oraz na treść ogólnych warunków umów, do których nawiązywały strony w treści przywoływanego porozumienia.

Po otrzymaniu harmonogramów finansowych spłat umów pożyczki powód zorientował się, że po zmianie sposobu finansowania zakupu sprzętu rolniczego jego okresowe zobowiązania z tytułu miesięcznych opłat w stosunku do pozwanej znacząco, bo niemal dwukrotnie, wzrosły. Kwoty określone w dwóch pisemnych umowach pożyczki zawartych w dniu 15 listopada 2010 r. odbiegają od rzeczywistości. Kwoty te powinny odpowiadać realnym cenom z umów sprzedaży. Powód wskazał, że w przypadku pierwszej umowy pożyczki należy uznać, że pozwana przekazała mu faktycznie 20 681,23 zł (a nie, jak wynikałoby z dokumentacji – 54 339,29 zł), natomiast w przypadku drugiej – kwotę 89 618,64 zł (a nie 235 733,02 zł). W konsekwencji powód jest zobowiązany jedynie do zwrotu rzeczywistych kwot, powiększonych o należne pozwanej spółce odsetki.

Powód podniósł także, że strona pozwana samowolnie i bez żadnego uzgodnienia z powodem dokonała przerobienia aneksów do umów pożyczki, regulujących sposób przewalutowania kwot pożyczki ze złotych na franki szwajcarskie. Doszło mianowicie do zamazania znaku (...)w treści tych aneksów, po ich podpisaniu przez powoda. W konsekwencji

stopa procentowa kursu nie była pomniejsza o (...)lecz o (...). W efekcie do przewalutowania został przyjęty niższy kurs franka, co z kolei doprowadziło do wyższego określenia nominalnego zobowiązania powoda w tej walucie.

W związku z tym powód przedstawił stosowne wyliczenia wysokości poszczególnych rat z tytułu zwrotu pożyczki. Biorąc pod uwagę te dane oraz wpłacone do tej pory przez powoda kwoty powód wskazał również, jaka, w jego ocenie, jest wysokość jego zobowiązania w stosunku do pozwanej na dzień wytoczenia powództwa.

W odpowiedzi na pozew z dnia 19 października 2011 r. (k. 227) pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego na jej rzecz.

W uzasadnieniu pozwana zarzuciła, że w stanie faktycznym niniejszej sprawy brak jest podstaw do wytoczenia powództwa o ustalenie, a dodatkowo powód nie wykazał interesu prawnego w jego wytoczeniu. Żądanie powoda zmierza de facto do ingerencji Sądu w treść łączących strony stosunków prawnych, a taka ingerencja możliwa jest wyjątkowo i jedynie w przypadkach ściśle uregulowanych przepisami, na które powód się powołuje. Pozwana podkreśliła, że treść łączących strony stosunków prawnych wynika z łączącego ich porozumienia dotyczącego zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej.

Z ostrożności procesowej strona pozwana wniosła również zastrzeżenia wobec sposobu obliczenia przedstawionych przez powoda kwot. W ocenie pozwanej zaprezentowany sposób wyliczenia jest błędny i nie uwzględnia specyfiki takich umów jak leasing, kredyt czy pożyczka, w których przy równych, miesięcznych ratach wartość „kapitału” musi się zmieniać.

W kolejnych pismach procesowych strony polemizowały z przedstawionymi przez przeciwnika twierdzeniami.

Pismem z dnia 10 grudnia 2011 r. (k. 259) powód dokonał modyfikacji żądania pozwu w zakresie określenia wysokości zobowiązania z tytułu pożyczek, jakie powód ma spłacić stronie pozwanej. Zmiana ta jest, jak wyjaśnił G. P., spowodowana tym, że w międzyczasie płacił kolejne raty pożyczki pozwanej spółce.

Podobnej modyfikacji powód dokonał pismem z dnia 9 lutego 2012 r. (k. 274). W piśmie tym, wskazał powód ponadto, że ponieważ kwoty wypłacone przez powoda w okresie od 29 listopada 2011 r. przewyższają wysokość jego prawidłowo wyliczonego zobowiązania, modyfikuje on powództwo w zakresie punktów, w których domagał się ustalenia wielkości zobowiązania z tytułu umów pożyczki zawartych z pozwaną.

W związku z tym wnosi powód o zasądzenie od pozwanej spółki na jego rzecz kwoty 28 661,02 zł wraz z odsetkami liczonymi od dnia 9 lutego 2012 r. (data doręczenia niniejszego pisma pozwanej) do dnia zapłaty.

Powód wyjaśnił jednocześnie, że wszystkich dotychczasowych wpłat dokonywał w celu uniknięcia przymusu. Powód obawia się bowiem, iż w przypadku zaniechania spłat, pozwany postawi w stan wymagalności całą kwotę należną z tytułu umów pożyczki, a następnie – na podstawie wiążących strony umów przewłaszczenia – odbierze mu przedmioty sfinansowane w oparciu o umowy pożyczki.

W piśmie dnia 29 lipca 2013 r. (k. 372) powód zmienił dotychczasowe żądanie pozwu w ten sposób, iż – w miejsce dotychczasowych żądań pozwu – wniósł o zasądzenie od pozwanej spółki na jego rzecz kwoty 180 271,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwot oraz dat wyszczególnionych szczegółowo w treści pisma.

W uzasadnieniu powód wyjaśnił, że w celu uniknięcia przymusu wpłacił na rzecz pozwanej kolejne raty do umów pożyczki. Obecnie dochodzi on zwrotu kwoty nadpłaconej ponad wysokość jego rzeczywistego zobowiązania. Wskazał jednocześnie, że w związku z dokonaną modyfikacją wnosi o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu jako właściwemu rzeczowo.

Postanowieniem z dnia 21 sierpnia 2013 r., sygn. akt IX C 587/11 Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu, Wydział IX Cywilny na podstawie art. 193 § 2 k.p.c. stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu.

W toku dalszego postępowania toczącego się przed tut. Sądem strony podtrzymywały prezentowane uprzednio stanowiska, polemizując z twierdzeniami i zarzutami przeciwnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 8 stycznia 2008 r. powód, G. P.(jako leasingobiorca) oraz pozwana, (...) S.A.(leasingodawca) zawarli umowę leasingu operacyjnego. Przedmiotem leasingu był sprzęt rolniczy: przyczepa rolnicza (...)– rok produkcji 2007, brona talerzowa (...)z siewnikiem do poplonów (...)– rok produkcji 2007, deszczownia szpulowa (...)– rok produkcji 2006 oraz konsola deszczująca (...) – rok produkcji 2006. Wartość ofertową przedmiotu leasingu ustalono na kwotę 195 200 zł brutto, co stanowiło kwotę 83 737,29 CHF (franków szwajcarskich).

(dowód: umowa leasingu operacyjnego nr (...) – k. 35, ogólne warunki leasingu – k. 38);

Na podstawie umowy leasingu powód był zobowiązany do zapłaty sześćdziesięciu comiesięcznych opłat leasingowych w wysokości 1,9948 % wartości zakupu, co daje 1 670,39 CHF brutto raty, w okresie od 15 lutego 2008 r. do 15 stycznia 2013 r. Na podstawie § 17 ogólnych warunków leasingu, opłaty miały być płacone w złotych według kursu sprzedaży dewiz z tabeli kursowej (...) Bank (...) S.A. na dzień wystawienia faktury przez leasingodawcę.

(dowód: umowa leasingu operacyjnego nr (...) – k. 35, ogólne warunków leasingu – k. 38 i n., harmonogram spłat do umowy leasingu nr (...) – k. 41 i n.);

Po zakończeniu obowiązywania umowy leasingowej powód mógł wykupić przedmiot leasingu, uiszczając cenę równą wartości wykupu. Wartość ta, zgodnie z treścią umowy leasingowej oraz § 29 ogólnych warunków leasingu, wynosiła 1 % wartości zakupu, a zatem 837,37 CHF.

(dowód: umowa leasingu operacyjnego nr (...) – k. 35, ogólne warunków leasingu – k. 38 i n.);

Przy zawieraniu umowy leasingu strony ustaliły, że możliwe będzie jej przedterminowe rozwiązanie, połączone ze sprzedażą przedmiotów leasingu powodowi. Finansowanie zakupu sprzętu miało być zapewnione przez pożyczkę udzieloną powodowi przez stronę pozwaną. Ustalenia te miały zapewnić powodowi możliwość skorzystania z dotacji przysługującej z (...)((...)) na zakup sprzętu rolniczego w ramach sektorowego programu operacyjnego 2007 – 2013. Dotacja ta mogła zostać udzielona jedynie właścicielowi, a nie osobom korzystającym ze sprzętu na podstawie innego tytułu prawnego. W 2008 r. nie było jednak pewne, czy powód rzeczoną dotację otrzyma. Sama procedura przyznawania dopłat była długotrwała. W związku z tym strony zdecydowały się – póki co – zawrzeć umowę leasingu operacyjnego, a jednocześnie podpisały aneks umożliwiający wcześniejszą sprzedaż sprzętu powodowi, w razie otrzymania przez niego dotacji.

(dowód: porozumienie z dnia 8.01.2008 r. – k. 44, aneks do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego – k. 46, zeznania świadka K. K. (1) – k. 296 i n., zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

W związku z tym strony podpisały aneks do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego, stanowiących załącznik do umowy leasingu z dnia 8 stycznia 2008 r. W treści tego dokumentu wskazały, że rozwiązanie umowy przed terminem jej zakończenia jest możliwe pod warunkiem podpisania umowy o dotację przez powoda z (...) i dokonania przelewu prawa do wypłaty środków z dotacji na pozwaną oraz pod warunkiem wykupienia przedmiotu leasingu przez leasingu przez powoda. Cena sprzedaży miała stanowić równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień rozwiązania umowy, o ile powód podpisze ze stroną pozwaną umowę pożyczki na kwotę stanowiącą równowartość ustalonej w ten sposób ceny sprzedaży i o ile umowa ta wejdzie w życie. Warunkiem wejścia w życie umowy

pożyczki było min. ubezpieczenie przedmiotu leasingu przez powoda oraz zastanowienie zastawu rejestrowego na tym przedmiocie. Ogólnie, koszty związane z przekształceniem umowy miały być dla powoda relatywnie niewielkie.

(dowód: aneks do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego – k. 46, zeznania świadka K. K. (1) – k. 296 i n., zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

Powód złożył do (...)wniosek o sfinansowanie zakupu przyczepy rolniczej (...)– jednego z przedmiotów, którego dotyczyła umowa leasingu wiążąca powoda z pozwaną. W związku z tym latem 2010 r. powód wystąpił do strony pozwanej o przekwalifikowanie umowy leasingu na umowę pożyczki w zakresie, w którym dotyczyła wzmiankowanej przyczepy. Operacja ta okazała się jednak skomplikowana, min. ze względu na wewnętrzne procedury przyjęte w pozwanej spółce, a także na fakt, że płatności były dokonywane w walucie obcej. Ostatecznie ustalono, że dojdzie do całościowego zakończenia leasingu. Przyczepa, do której miała być udzielona dotacja, miała być finansowana w oparciu o jedną umowę pożyczki, natomiast pozostały sprzęt, będący do tej pory przedmiotem leasingu – na podstawie drugiej, odrębnej umowy pożyczki.

(dowód: zeznania świadka A. S. – k. 286 i n., zeznania świadka J. M. – k. 289 i n., zeznania świadka K. K. (1) – k. 296 i n., zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

W okresie negocjowania nowych warunków oraz powód był zapewniany, że przekształcenie umowy nie wpłynie w znaczącym stopniu na zakres jego zobowiązań wobec pozwanej spółki. Podstawą miała być pierwotna wartość zakupu – określona w umowie leasingu – a spłacony do tej pory kapitał miał być zaliczony na poczet spłaty pożyczki. Powód miał ponieść dodatkowo jedynie koszty manipulacyjne, tj. przykładowo ubezpieczenie sprzętu czy ustanowienie zabezpieczeń rzeczowych. Rozmowy z powodem prowadził, podobnie jak we wcześniejszym okresie, K. K. (1) pełniący funkcję kierownika sprzedaży we (...) oddziale pozwanej spółki.

(dowód: zeznania świadka A. S. – k. 286 i n., zeznania świadka J. M. – k. 289 i n., zeznania świadka K. K. (1) – k. 296 i n., zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

W dniu 15 listopada 2010 r. powód spotkał się w (...)Banku w K.z K. K. (1)w celu podpisania dokumentów koniecznych do przekształcenia dotychczasowej umowy leasingu w umowę pożyczki. Spotkanie trwało kilkanaście minut. W tym czasie G. P.oraz K. K. (1)założyli konto, na które miały być wpłacane należności wobec pozwanej spółki, a powód podpisał przedstawione mu dokumenty. Był to gruby plik dokumentów, mający co najmniej kilkadziesiąt stron. Powód nie analizował ich treści, działając w zaufaniu do wcześniej poczynionych ustaleń oraz w zaufaniu do kontrahenta, z którym wcześniej współpracował. Dokumenty nie były podpisane przez pozwaną spółkę. K. K. (1)nie był umocowany do zawierania takich umów w imieniu (...) S.A.Dokumenty podpisane przez przedstawicieli pozwanej powód otrzymał kilkanaście dni później drogą pocztową.

(dowód: zeznania świadka K. K. (1) – k. 296 i n., zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

Piętnastego listopada 2010 r. powód podpisał w szczególności porozumienie dotyczące zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej, na podstawie której pozwana spółka zobowiązała się sprzedać przedmiot leasingu za kwotę 237 813,89 zł netto. Powód zobowiązał się z kolei zawrzeć ze stroną pozwaną umowę pożyczki na kwotę 290 132,94 zł (133 541,81 CHF) w celu sfinansowania umowy sprzedaży. Jednocześnie powód podpisał umowy pożyczki dewizowej nr (...) oraz nr (...).

Umowa nr (...)dotyczyła brony talerzowej (...), deszczowni szpulowej (...)oraz konsoli deszczującej (...). Wysokość pożyczki wynosiła 108 502,72 CHF brutto. Miała ona być spłacona w 27 ratach w okresie od 31 grudnia 2010 r. do 28 marca 2013 r.

Z kolei umowa nr (...)dotyczyła przyczepy rolniczej (...). Wysokość pożyczki wynosiła 25 039,09 CHF brutto. Miała ona zostać spłacona w 27 ratach w okresie od 31 grudnia 2010 r. do 28 lutego 2013 r.

(dowód: porozumienie dotyczące zakończenia i rozliczenia umowy leasingowej nr (...) – k. 48, umowa pożyczki nr (...) – k. 52, harmonogram rat pożyczki – k. 56, program spłat – k. 57, umowa pożyczki nr (...) – k. 59, harmonogram rat pożyczki – k. 62, program spłat – k. 63, ogólne warunki pożyczki – k. 66 i n.);

Strona pozwana nigdy nie przekazała powodowi kwot na podstawie zawartych umów pożyczki. Umowy te miały stanowić jedynie formalną podstawę do spłacania przez powoda zadłużenia z tytułu nabycia sprzętu od (...) S.A.

(bezsporne);

W grudniu 2010 r., po otrzymaniu umów podpisanych w dniu 15 listopada 2010 r. i dokładnym zapoznaniu się z ich treścią powód ocenił, że obecne warunki finansowe są dla niego dużo gorsze niż w przypadku umowy leasingu. W związku z tym kontaktował się ze stroną pozwaną w celu wyjaśnienia tej sytuacji. W efekcie doszło do rozmów dotyczących możliwości powrotu do poprzednich warunków umownych. Negocjacje te nie doprowadziły jednak do porozumienia.

(dowód: zeznania świadka A. S. – k. 287, zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

Powód w dalszym ciągu opłacał należności w pierwotnej wysokości, na podstawie umowy leasingu. Nie godził się z wyższymi opłatami na podstawie umów pożyczki, wzywając stronę pozwaną do dokonania korekty w ramach naliczanych odpłatności. Z kolei strona pozwana, w związku z brakiem pełnych i terminowych płatności wypowiedzenia, wzywała powoda do zapłaty.

(dowód: pismo powoda – k. 136, pismo pozwanej – k. 139, wezwania do zapłaty – k. 140, 142, 403);

W okresie od grudnia 2010 r. (początek obowiązywania umów pożyczki a jednocześnie data rozwiązania umowy leasingu) do października 2011 r. powód zapłacił stronie pozwanej łącznie kwotę **63 278, 80 zł** (5 292,46 zł + 5 206,33 zł + 5 108,99 zł + 5 406,23 zł + 5 338,70 zł + 79,82 zł + 5 338,70 zł + 5 669,28 zł + 6 071,94 zł + 6 712,40 zł + 7 000 zł + 6 054,94 zł). Dokonując przelewów powód każdorazowo zaznaczał, że uiszcza kolejne opłaty z tytułu umowy leasingowej nr (...).

(dowód: potwierdzenia przelewów – k. 146 – 155, 255, 256)

Pismami z dnia 3 listopada 2011 r. strona pozwana rozwiązała ze skutkiem natychmiastowym umowę pożyczki nr (...). Pozwana, że przejmuje na własność przedmioty zastawu rejestrowego ustanowione na zabezpieczenie niniejszych umów oraz sprzedaje je na zasadach określonych w umowie zastawu rejestrowego oraz umowie pożyczki. Strona pozwana – na podstawie ogólnych warunków umów – rozwiązała również inne umowy łączące ją z powodem.

(dowód: pisma pozwanej – k. 405 – 413);

W związku z zaistniałym rozwojem sytuacji powód spłacił kwoty, których domagała się pozwana. Doprowadziło to do zaniechania przez stronę powodową działań zmierzających do przejęcia przedmiotów obciążonych zastawem rejestrowym. Powód spłacił także wszystkie kolejne należności z tytułu pożyczki, zastrzegając jednak każdorazowo, iż czyni to w celu uniknięcia przymusu.

(dowód: pismo powoda – k. 414, potwierdzenia przelewu – k. 143, 144 251 - 256, 279 – 284, k. 377 – 402, zeznania powoda – e-protokół rozprawy z dnia 14 października 2014 r., 00:00:54 – 00:31:50);

W okresie od sierpnia 2011 do lutego 2013 r. powód spłacał kolejne raty pożyczki, zastrzegając, że są one „niewymagalne” albo, że płatność następuje pod „przymusem”. Łącznie spłacił w ten sposób powód kwotę **264 528,09 zł** (12 000 zł + 5 573,70 zł + 246 zł + 246 zł + 13 896,55 zł + 15 000 zł + 11 296,76 zł + 11 738,35 zł + 11 495,57 zł + 2 623,36 zł + 2 725,91 zł + 2 669,53 zł + 10 975,50 zł + 10 790,14 zł + 11 014,59 zł + 11 246,98 zł + 11 389,60 zł + 11 113,84 zł + 10 763,26 zł + 10 605,98 zł + 10 716,84 zł + 11 001,46 zł + 10 752,88 zł + 10 804,18 zł + 10 857,59 zł +

2 548,76 zł + 2 505,71 zł + 2 557,84 zł + 2 611,80 zł + 2 644,92 zł + 2 580,88 zł + 2 499,47 zł + 2 462,95 zł + 2 488,69 zł + 2 554,79 zł + 2 497,06 zł + 2 508,98 zł + 2 521,57 zł).

(dowód: potwierdzenia przelewów – k. 143, 144, 251 – 254, 260, 279 – 284, 377 – 402, załącznik nr 1 – k. 374 i n.);

Po rozwiązaniu umowy leasingu w grudniu 2010 r. powód zapłacił na rzecz strony pozwanej łącznie kwotę 327 806,89 zł (**63 278, 80 zł** + 264 528,09 zł). Początkowo powód płacił powołując się na umowę leasingu (**63 278, 80**), następnie – pod wpływem działań podejmowanych przez stronę pozwaną – przelewał pieniądze na poczet umów pożyczki (264 528,09 zł).

Zgodnie z harmonogramem spłat rat do umowy leasingu od grudnia 2010 r. (data rozwiązania umowy a jednocześnie początek obowiązywania umów pożyczki) powód miał spłacić łącznie kwotę 152 656,79 zł. Kwota ta wynika z przemnożenia poszczególnych opłat leasingowych w wysokości 1 369,17 CHF przez kurs walutowy dla 15 –tego dnia każdego miesiąca (termin płatności). Zgodnie z § 17 ogólnych warunków leasingu, powód zobowiązany był bowiem do zapłaty kolejnych opłat leasingowych w złotych, każdorazowo biorąc pod uwagę aktualny kurs sprzedaży franka szwajcarskiego w tabeli kursowe (...) Bank (...) S.A. Obliczenia wyglądają zatem następująco, poczynając od grudnia 2010 r., na styczniu 2013 r. kończąc (w nawiasie wysokość kolejnych kursów): $1\ 369,17\ CHF * (3,1933 + 3,0915 + 3,0820 + 3,2520 + 3,1660 + 3,2175 + 3,3608 + 3,6230 + 3,8946 + 3,6907 + 3,5954 + 3,6765 + 3,8046 + 3,7748 + 3,5874 + 3,5347 + 3,5209 + 3,7520 + 3,7257 + 3,6228 + 3,534 + 3,4637 + 3,5160 + 3,5790 + 3,524 + 3,5047) = 5\ 334,06\ zł + 5\ 164,01\ zł + 5\ 148,14\ zł + 5\ 432,14\ zł + 5\ 288,45\ zł + 5\ 374,48\ zł + 5\ 613,85\ zł + 6\ 051,82\ zł + 6\ 505,50\ zł + 6\ 164,91\ zł + 6\ 005,72\ zł + 6\ 141,19\ zł + 6\ 355,17\ zł + 6\ 305,39\ zł + 5\ 992,36\ zł + 5\ 904,33\ zł + 6\ 061,85\ zł + 6\ 267,30\ zł + 6\ 223,37\ zł + 6\ 051,49\ zł + 5\ 898,31\ zł + 5\ 785,73\ zł + 5\ 873\ zł + 5\ 978,33\ zł + 5\ 881,61\ zł + 5\ 854,22\ zł) = 152\ 656,79\ zł.$

(dowód: harmonogram spłat rat do umowy leasingu nr (...), ogólne warunki umowy leasingu – k. 38 i n.; tabela kursów walut – (...)).

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd zważył co następuje:

Powództwo o zapłatę w przeważającym zakresie zasługuje na uwzględnienie.

Niespornym jest, że w listopadzie 2010 r. zamiarem stron procesu było przeniesienie własności sprzętu rolniczego – będącego do tej pory przedmiotem leasingu – na powoda. Motywem działania strony powodowej była w tym zakresie chęć uzyskania dofinansowania ze środków (...). O motywacji tej strona pozwana wiedziała – i to już na początku 2008 r., kiedy zawierano umowę leasingu.

Ustalając stan faktyczny w tej kwestii Sąd dał wiarę wyjaśnieniom powoda, potwierdzanym przede wszystkim przez zeznania K. K. (1) (k. 296 i n.). Ten ostatni ze strony pozwanej spółki prowadził z powodem negocjacje, zarówno pierwotnej umowy leasingu, jak i późniejszego porozumienia z 2010 r. K. K. (1) potwierdził również, że aneks dotyczący przedterminowego zakończenia leasingu (k. 46) został sporządzony już przy podpisywaniu umowy leasingu z 8 stycznia 2008 r.

Zauważyć należy następnie, że treść dokumentów sporządzonych przez stronę pozwaną, a podpisanych w listopadzie 2010 r. przez obie strony procesu, wskazywałyby na to, iż strony rozwiązały umowę leasingu. Ponadto pozwana sprzedała sprzęt będący przedmiotem leasingu powodowi a jednocześnie zawarła z nim umowy pożyczki. Transakcje te były ze sobą powiązane – kwota uzyskana z tytułu pożyczek miała służyć zapłacie ceny sprzedaży.

W istocie jednak pozwana nie zobowiązywała się wydać powodowi kwot stanowiących przedmiot pożyczek – czy to przez dokonanie przelewu bankowego czy w formie tradycyjnej, odręcznej wypłaty. Zobowiązanie się do wydania przedmiotu pożyczki stanowi zaś element przedmiotowo istotny tej umowy, uregulowanej w art. 720 k.c. Warto w tym miejscu przywołać fragment uzasadnienia wyroku SA we Wrocławiu z dnia 17 kwietnia 2012 r., I ACA 285/12, LEX nr 1162845, zgodnie z którym „przeniesienie własności przedmiotu pożyczki może nastąpić w każdy prawem przewidziany sposób, przy czym w wypadku pieniędzy w grę wchodzi wydanie gotówki, przelew gotówki, otwarcie

kredytu na rachunku bankowym. Kodeksowa definicja pożyczki wskazuje zatem, że świadczeniem dającego pożyczkę jest przeniesienie na własność biorącego pożyczkę określonej ilości pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku i wykonanie tego świadczenia dający pożyczkę powinien udowodnić w procesie cywilnym”.

W okolicznościach niniejszej sprawy przekazanie powodowi kwot pożyczki stałoby jednak w sprzeczności z rzeczywistym porozumieniem, które strony procesu osiągnęły w listopadzie 2010 r. Powód miał bowiem zapłacić stronie pozwanej cenę nabytego sprzętu rolniczego – korzystając z własnych środków. Gdyby pozwana wydała kwoty pożyczek powodowi, to tym samym sfinansowałaby mu zakup tego sprzętu. Świadczenie polegające na przeniesieniu własności sprzętu miałoby zatem charakter nieodpłatny. Nie taki był rzecz jasna zamiar stron. Niespornym jest bowiem, że powód miał płacić stronie pozwanej okresowe świadczenia pieniężne z tytułu nabycia rzeczy będących do tej pory przedmiotem leasingu. Świadczenia te miały stanowić przysporzenie uzyskane przez stronę pozwaną.

Uznać zatem należy, że umowa pożyczki została w istocie zawarta dla pozorów – dla ukrycia innej czynności prawnej (art. 83 § 1 zd. 1 i 2. k.c.). Tę inną czynnością jest zaś sprzedaż na raty (art. 583 § 1 k.c.). Strona pozwana sprzedała bowiem rzeczy ruchome G. P., występującemu w obrocie jako osoba fizyczna, za cenę płatną w określonych ratach. Rzeczy te zostały zaś wydane nabywcy przed całkowitym zapłaceniem ceny. Porozumienie stron w pełni odpowiada zatem definicji umowy sprzedaży na raty przewidzianej w kodeksie cywilnym. Natomiast sam fakt użycia przez strony innej nazwy w celu określenia wiążącego ich porozumienia nie ma wpływu na rzeczywistą kwalifikację zawartej przez nie umowy.

Sporna pomiędzy stronami była wysokość rat, jakie miały być płatne na rzecz pozwanej. Spółka (...) powoływała się na literalną treść dokumentów podpisanych przez strony w listopadzie 2010 r. Na tej podstawie obliczała poszczególne okresowe płatności, które regulować miał G. P.. Z kolei ten ostatni twierdził, że zgodnie z zawartym porozumieniem nie powinien być obciążony koniecznością regulowania opłat w wyższym stopniu niż w okresie sprzed rozwiązania umów leasingu. Powoływał się w tym zakresie na ustalenia dokonywane ze stroną pozwaną zarówno w czasie sprzed zawarcia umów leasingu, jak i w późniejszym czasie, gdy negocjowano zmiany w zakresie stosunków kontraktowych łączących strony.

Niewątpliwie sama treść dokumentu podpisanego przez obie strony nie wyznacza w sposób wiążący praw i obowiązków stron umowy, jeżeli treść ta stoi w sprzeczności z rzeczywistymi ustaleniami dokonanymi przez strony umowy. Zgodnie z art. 65 § 2 k.c., w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Jeśli zatem zgodnym zamiarem stron było utrzymanie obciążeń finansowych powoda wobec strony pozwanej na dotychczasowym poziomie, to treść podpisanych dokumentów nie wpływała na skuteczność prawną tego zamiaru.

W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd przyjął, że strony rzeczywiście dążyły do tego, żeby wysokość rat należnych od nabywcy odpowiadała wielkości dotychczasowych opłat wynikających z umów leasingu. Sąd dał wiarę spójnym logicznie oraz przekonującym twierdzeniom powoda, znajdującym potwierdzenie w treści innych dowodów, a w szczególności w zeznaniach świadków pracowników strony pozwanej oraz treści aneksu do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego. W szczególności potwierdzał K. K. (1), że zmiana podstawy finansowania transakcji nie miała wpłynąć w sposób znaczący na sytuację ekonomiczną powoda. Również zeznania świadka A. S., pracownicy spółki w okresie zawierania umów z powodem, potwierdzają, że w przypadku takich transakcji praktyka strony pozwanej polegała na zaliczaniu nadpłaconego kapitału z umowy leasingu na spłatę pożyczki.

Strona pozwana była od początku świadoma, jakie są zamiary powoda, związane z chęcią uzyskania finansowania z (...). W związku z tym już w chwili udzielania leasingu strony przewidziały, że pierwotna umowa może ulec rozwiązaniu. Dały temu w szczególności wyraz przez sporządzenie aneksu do ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego (k. 46). Już z treści tego aneksu wynikało, że cena sprzedaży będzie stanowić równowartość kapitału pozostałego do spłaty na dzień rozwiązania umowy leasingu – przy spełnieniu przez powoda dalszych wymogów.

Biorąc powyższe pod uwagę, przyjął Sąd, że rzeczywistą intencją stron było ukształtowanie wysokości rat w umowie sprzedaży zawartej 15 listopada 2010 r. na poziomie dotychczasowych opłat leasingowych. W związku z tym konieczne

stało się określenie różnicy pomiędzy płatnościami dokonаныmi przez stronę powodową na rzecz pozwanej, a wysokością zobowiązań, jakie powód musiał jeszcze spełnić na podstawie umowy leasingu. Obliczona w ten sposób kwota stanowiła świadczenie nienależne, którego zwrotu powód mógł domagać się od (...) S.A. w niniejszym procesie (art. 410 k.c.).

Po rozwiązaniu umowy leasingu w grudniu 2010 r. powód zapłacił na rzecz strony pozwanej łącznie kwotę 327 806,89 zł. Były to wszystkie płatności dokonywane w okresie obowiązywania umowy sprzedaży na raty – niezależnie od sposobu tytułowania przez powoda poszczególnych wpłat. Natomiast rzeczywista wysokość obciążenia, wyznaczona wielkością zobowiązania z umów leasingu, wynosiła 152 656,79 zł.

Przy czym Sąd w wyliczeniu tej ostatniej kwoty kierował się harmonogramem spłat rat do umowy leasingu biorąc pod – odpowiednio – uwagę okres od grudnia 2010 r. Kwota świadczenia nienależnego, którego zwrotu, może domagać się powód wynosi zatem 175 150,10 zł (327 806,89 zł – 152 656,79 zł).

Powód może domagać się zwrotu kwoty nienależnego świadczenia, pomimo że spełniając je wiedział, że nie jest do tego zobowiązany. Świadczenia zostały bowiem dokonane celem uniknięcia przymusu (art. 411 pkt 1 k.c.), w szczególności celem zapobieżenia utracie przedmiotów obciążonych na rzecz strony pozwanej zastawem rejestrowym. Wskazać należy, że przymus to nie tylko zagrożenie egzekucją świadczenia, ale także stworzenie takich sytuacji, w których spełniający świadczenie, by uniknąć niekorzystnych i często nieodwracalnych skutków, zmuszony jest spełnić świadczenie, mimo świadomości, że świadczy nienależnie (wyrok SN z dnia 9 listopada 2005 r., II CK 177/05, LEX nr 346049).

Z tych też względów orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku oddalając powództwo w pozostałym zakresie w punkcie II sentencji wyroku.

Przy czym w zakresie odsetek Sąd orzekła na podstawie art. 481§1 k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Usprawiedliwione co do zasady było żądanie zasądzenia odsetek ustawowych od powyższej kwoty, jednak w ocenie Sądu nie było podstaw do przyznania tych odsetek od kwot i dat wskazanych przez pełnomocnika powoda w piśmie zmieniającym żądanie pozwu.

Zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia. W myśl § 2 cytowanego przepisu jeżeli stopa odsetek nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe.

Natomiast przepis art. 455 k.c. stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

W przedmiotowej sprawie wezwanie do zapłaty strony pozwanej nastąpiło dopiero pismem z dnia 29 lipca 2013 r., w którym powód zmienił żądanie z ustalenia na zasądzenie, a które wpłynęło do Sądu w dniu 31 lipca 2014 r. W tej dacie również, jak przyjął Sąd, pismo otrzywać powinna również strona pozwana.

Dlatego też zasadne było zasądzenie odsetek od dnia następnego po dniu otrzymania przez pozwaną Spółkę żądania zapłaty tj. od dnia 1 sierpnia 2013 r., tym samym dalej idące powództwo w zakresie odsetek Sąd również oddalił w punkcie II sentencji wyroku.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu kwoty 180 271,06 zł. Zasądzono zaś na jej rzecz w sumie 175 150,10 zł. Powód wygrał zatem proces w 97,16 % (175 150,10/ 180 271,06). Uznać więc należy, że powód uległ tylko co do nieznacznej części swojego żądania, w związku z czym zasadne jest obciążenie pozwanego obowiązkiem zwrotu wszystkich kosztów procesu zg. z treścią art. 100 zd. 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, zasądzono od strony pozwanej kwotę 12 631 zł. Na kwotę tę składa się 9 014 zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu, 3 600 zł z tytułu wynagrodzenia dla pełnomocnika powoda na podstawie § 6 pkt 6

rozporządzenia ministra sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. (Dz.U. 2013, poz. 490 t.j.) oraz 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Z tych też przyczyn orzeczono jak w punkcie III sentencji wyroku.